

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 7781
Tarih : 03.10.2024

10/1814

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye’de eğitim alanında yaşanan sorunlar, mevcut iktidarın eğitim politikaları nedeniyle yapısal sorunlar yumağına dönmüştür. 2024-2025 eğitim-öğretim yılı da öğrencilerin barınma sorunlarından, okulların temizlik sorunlarına, taşımali eğitimin sınırlandırılmasından, öğretmen açığına, okullara yardımcı personel alınmamasından, okul binalarının güvenli olmamasına, okul yemeğinin olmamasından, MESEM ve ÇEDES uygulamalarının açığa çıkardığı birçok probleme kadar sorunlu başlıklarla başlamıştır.

Özellikle son dönemlerde eğitim alanında yaşanan sorunların nedenlerinin araştırılması, çözüm yollarına dair eğitim politikalarının gözden geçirilmesi, bu minvalde bir komisyon kurulması amacıyla Anayasa’nın 98’inci İçtüzüğü’nün 104’üncü ve 105’inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz. 03.10.2024

Sezar Temelli

DEM Parti Grup Başkanvekili

Muş Milletvekili

Gülüstan Kılıç Koçyiğit

DEM Parti Grup Başkanvekili

Kars Milletvekili

ÖZET GEREKÇE

Türkiye’de eğitim alanında yaşanan sorunlar, mevcut iktidarın eğitim politikaları nedeniyle yapısal sorunlar yumağına dönmüştür. 2024-2025 eğitim-öğretim yılı da öğrencilerin barınma sorunlarından, okulların temizlik sorunlarına, taşınalı eğitimin sınırlandırılmasından, öğretmen açığına, okullara yardımcı personel alınmamasından, okul binalarının güvenli olmamasına, okul yemeğinin olmamasından, MESEM ve ÇEDES uygulamalarının açığa çıkardığı birçok probleme kadar sorunlu başlıklarla başlamıştır.

Yine 9 Eylül 2024 tarihinde milyonlarca öğrenci ve öğretmen, hiçbir pilot uygulama dahi yapılmaksızın hayata geçirilen ve iktidarın ideolojik argümanlarıyla şekillendirilen “Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli” ile tanışarak eğitim-öğretim yılına başlamıştır. Benzer şekilde Milli Eğitim Akademisi kurmayı hedefleyen Öğretmenlik Meslek Kanunu ile de iktidara yakın tarikat ve cemaatlerin eğitim alanındaki varlığı pekiştirilerek; ÇEDES’lerle değerler eğitimi adı altında bu eğitim sistemi kurumsallaştırılmak istenmektedir.

Bir yandan da çocuk işçiliğine, çocuk emeği sömürüsüne ve çocukların yaşamlarını yitirmeleri ile sonuçlanan iş cinayetlerine yol açan, denetimden uzak ve çocukları ucuz işgücü olarak sermayeye sunan MESEM projesi de hız kesmeden devam etmektedir. Bugün Mesleki Eğitim Merkezlerinde 1,5 milyondan fazla öğrenci bulunmaktadır. MESEM’lere kayıtlı öğrenci sayısında yüzde 784’lük bir artış yaşanmıştır ve bu öğrencilerin yaklaşık 300 bini ise 18 yaş altıdır. MESEM projesi kapsamında okullara zincir market çalışanları, tekstil sektörü emekçileri ve fabrika işçilerinin, bilgileri dahi olmadan kaydedildiklerine ilişkin iddialar da basına yansımıştır.

GEREKÇE

Yeni müfredat modeli ve söz konusu projelerin tartışmaları devam ederken kamuda "tasarruf" tedbirleri kapsamında uygulamaya konulan Milli Eğitim Bakanlığı'nın bu yıl başlattığı İşgücü Uyum Programı (İUP) ile okullarda temizlik görevlisi çalıştırma süreci, önceki yıllarda uygulanan Toplum Yararına Program'ın (TYP) aksine, yeni sorunlara neden olmuştur. Çünkü bu program kapsamında emekçilerin programın ilk dört haftası 5 gün, devam eden haftalarda ise 3 gün ve günde 7,5 saat çalışacağı ifade edilmektedir. Bu da personel eksikliği nedeniyle haftanın 2 günü okullarda temizlik yapılmayacağı ve temizlik standartlarının sağlanamaması

nedeniyle öğrencilerin ve eğitim emekçilerinin sağlıklarının riske atılacağı anlamına gelmektedir.

İşgücü Uyum Programının çalışma saatlerinin kısıtlılığının yanı sıra, çalışanların asgari ücretin çok altındaki aylık maaşları sigorta primleri de yetersizdir. Belediyelerden okullarda temizlik için talepte bulunan birçok okul müdürünün de, “belediyelerden hiçbir şey talep etmemeleri” yönünde mesaj almaları üzerine taleplerini geri çektiği, bazı Milli Eğitim Müdürlüklerinin talepte bulunan okul müdürlerine ceza kestiği yönünde haberler basına yansımıştır. Bu nedenle de okullar bu sorunla başbaşa bırakılmış, birçok okulda okul yöneticileri temizlik personeli eksikliği nedeniyle ya temizliği kendileri yapmaya başlamış ya da veliler tarafından bu boşluk doldurulmaya çalışılmıştır.

Tasarruf tedbirleri kapsamında eğitim alanında ciddi mağduriyetler yaşanmasına neden olan bir diğer sorun da taşınmalı eğitimin kısıtlanmasıdır. 1 Ağustos 2024’te yürürlüğe giren taşınmalı eğitim yönetmeliğinde yapılan değişiklikle, taşınmalı eğitim hizmeti yalnızca 30 kilometreye kadar olan mesafelerle sınırlandırılmış ve 10 öğrenciden az öğrencisi olan köyler taşınmalı eğitim kapsamından çıkarılmıştır. Bu durum, köylerde yaşayan birçok çocuğun okula erişimini imkânsız hale getirmekte, onları okul pansiyonlarına mecbur bırakmaktadır. Ancak pansiyonlar, gerek kapasite, güvenlik, temizlik, beslenme gerekse pedagojik koşulları açısından yeterli değildir. Özellikle kız çocuklarının bu pansiyonlarda kalması aileler tarafından güvenli bulunmamakta, bu da kız çocuklarının okulu terk etme oranlarını artırma riski taşımaktadır. Bu politikanın doğrudan bir sonucu olarak erken yaşta evlilik ve çocukların işçileştirilmesi gibi olumsuz sonuçlarla karşılaşılması kaçınılmaz olacaktır.

Yine tasarruf tedbirleri kapsamında alınan tedbirler ve artan yoksulluk en çok bir öğün yemeğin bile çok görüldüğü çocukları etkilemektedir. Türkiye’de şiddetli yoksulluk içinde 6,5 milyon çocuk bulunmakta ve Türkiye’de her beş çocuktan biri yeterli ve besleyici gıdaya erişememektedir. Her dört çocuktan biri ise okula aç gitmektedir. Çocuklar sağlıklı beslenemediği gibi, okul çantaları, kıyafetleri, kırtasiye malzemeleri ya olmadan ya da eksik bir şekilde okula gitmektedirler. Çocuklarını özel okullara gönderemeyen ailelere okul ve öğretmen seçme tercihi bir alternatif olarak gösterilmekte ve ‘kayıt’ ücreti altında ücret alındığı bilinmektedir.

Tüm bu sorunların yanında her yıl eğitim-öğretim döneminin başlamasıyla Türkiye genelindeki üniversitelere kayıt yaptıran üniversite öğrencilerinin büyük bir kısmının yurt ve barınma sorunuyla karşı karşıya kaldığı da öğrencilerin yaşadığı problemlerin başında gelmektedir.